

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

Announcement 8 p. 14

UTGIFVEN GENOM FREDRIKA-BREMER-FÖRBUNDET AF FÖRENINGEN DAGNY

N:r 40.

Stockholm den 2 Oktober 1913

6:e årg.

<p>Prenumerationspris: 1/2 år . . . kr. 4: 50 1/3 år . . . kr. 2: 50 3/4 " " " 3: 50 1/4 " " " 1: 25 Lösnummer 10 öre. Prenumeration sker såväl i landsorten som i Stockholm å närmaste postanstalt eller bokhandel.</p>	<p>Redaktion: Klarabergsgatan 48, två tr. Telefoner: Allm. 63 53. Riks- 122 85. — Utgifningstid hvarje torsdag.</p>	<p>Redaktör o. ansvarig utgivare: ELLEN KLEMAN. Mottagningstid: kl. 11—12. — Sthlm 1913, F. Englunds Boktr.</p>	<p>Expedition och Annonskontor: Klarabergsgatan 48, två tr. — Post- och telegrafadress: DAGNY, Stockholm.</p>	<p>Annonspris: 15 öre per mm. Enkel spaltbredd 50 mm. Marginalannons under texten 15 mm:s höjd per gång 10: —. Rabatt: 5 ggr 5 %, 10 ggr 10 %, 20 ggr 20 %, 50 ggr 25 %. Annons bör vara inlämnad senast måndag f. m.</p>
--	--	---	--	---

Namninsamlingen.

En plikt och en rättighet.

Hvar och en, som inom olika kretsar af kvinnor gjort sig till tolk för rösträttskrafvet, har allt som oftast mötts af den uppfattningen, att kvinnosaken i allmänhet och rösträttsaken i synnerhet är både onödig och tråkig. Man känner så väl igen dem, dessa kvinnor: hon, »som har rösträtt hemma», och hon, som icke har det men som »lefver helt för man och barn», och många, många andra varianter af den trängsint familjeegoistiska typen. Om motargumenten visa sig maktlösa, kan man emellertid trösta sig med, att förr eller senare får man en bundsförvant i lifvet själf, som obönhörligt korrigerar illusioner och teorier ofta på ett ganska kännbart sätt. Det behöfs i allmänhet bara att en närstående påverkas af eller lider skada och men af ett samhällets missförhållande, så blir den blinda plötsligen seende. Läxan läres. »Samhället» är icke längre ett abstrakt begrepp, som man icke behöfver bry sig om, utan en konkret verklighet, hvars fel och förtjänster äro af den största betydelse i individens tillvaro.

Hvad »tråkigheten» beträffar, så är det nästan genant att behöfva påpeka, att epitetet är illa valdt, då det är fråga om en världsrörelse. Kvinnorörelsen har visat sig mäktig nog att omdana kvinnors lif i tanke och handling, icke blott i länder

med västerländsk åskådning, utan äfven i den aflägsna östern. Ett underbart stycke utvecklingshistoria innehålles i berättelserna om våra dagars turkinnor, som träda ur haremsdunklet fram i dagsljuset sägande sitt ord i tidens brännande frågor. Eller om Kinas kvinnor, som under århundraden varit beröfvade t. o. m. den fysiska rörelsefriheten och som nu ta del i sitt lands nydaningssträfvanden. Oändliga äro de perspektiv, som kvinnorörelsen öppnar åt alla sidor. Och icke blott i rummet utan äfven i tiden. Man ser tillbaka i det förflutna och varsnar, hur naturnödvändigt kvinnorörelsen framträdt, och man längtar efter en kvinnorörelsens historieskrifvare i stor stil, som skall utforska och framlägga hur organiskt den vuxit fram ur det stora helas utveckling. För ens blickar framträder den ena bilden efter den andra af dem, som sått det utsäde, hvarur skördar nu börjar spira — ett galleri af de yppersta män och kvinnor, af andligt friborna människor i olika länder. Och är man disponerad för drömmar, kan man ju i tanken forma arftagarna i framtiden. Ingen rörelse i världen går så på djupet, så nära lifskällorna, som kvinnorörelsen. I sanning, den som icke lider af andlig närsynthet måste förstå, att kvinnorörelsen är rent af intressant!

Dess bättre blir den stora, naiva okunnigheten i

kvinnofrågan mer och mer sällsynt — åtminstone bland kvinnorna själfva. Men steget är långt mellan passiv tro på kvinnorörelsens berättigande och verklig handling för uppnående af något af dess mål. Här kan man sannerligen säga, att arbetarna äro få. Oerhörd är den arbetsbörda, som tynger särskildt rösträttsföreningarnas ledande krafter. Under detta år påkallas emellertid alla rösträttsintresserade kvinnors medverkan. I och med detsamma som beslut fattats om en »kvinnornas opinionsyttring för politisk rösträtt och valbarhet» har det blifvit en hederssak för oss att denna opinionsyttring må blifva ett imponerande uttryck för vårt kraf på medborgerliga rättigheter. Vi måste alla offra något af vår tid och våra krafter för att samla de svenska kvinnorna till ett enigt uttalande i vår stora fråga.

På senare tider har, antagligen för att skrämma kvinnorna från deltagande i opinionsyttringen, tillämpats en taktik, som vittnar om en mycket låg tanke om kvinnornas sunda förstånd, då man nämligen framställt alternativ, som alls icke föreligga. »Är det för landets välfärd nödvändigare att kvinnorna få sin största fråga löst än att Sverige får sin största fråga löst på ett något så när tryggande sätt», utropar fröken Cecilia Milow, som manar Sveriges kvinnor att »offra» sin fråga, för närvarande, för försvarsfrågan. Den enklaste eftertanke måste ju dock säga hvar och en, att försvarsfrågans lösning ingalunda beror af rösträttsfrågans öde, att, som dr Hilma Borelius härtill genmält, de frågorna icke stå »i något uteslutnings- eller rivalitetsförhållande till hvarandra. Hvarför skulle försvarsfrågan fara mera illa af sin samtidighet med den kvinnliga rösträttsfrågan än af sin samtidighet med ett otal af små frågor? — — — Motsättningen är falsk, uppmaningen missvisande».

Herr Teodor Holmberg klagat öfver att »en mängd af de mest vakna och aktiva bland dem (kvinnorna) tänka och tala om intet annat än om politisk rösträtt och därmed i sammanhang stående politisk makt. En folkets hjärtan gripande agitation för sedliga ideal och moralisk lyftning inom nationen tyckes icke ingå som en faktor inom s. k. moderna kvinnors sträfvanden». Och han konstaterar några dagar senare: »Ingenting hindrar svenska kvinnor — — — att, såsom de gå och stå, taga moralisk ledning i landet och rycka vårt folk upp ur det kulturella barbariets sumpmarker».

Jo, bristen på röstsedel hindrar oss. I ett samhälle, där i fråga om sedlighet gällande polisförordningar göra orätt till rätt, där behöfva vi kvinnor rösträtt för att kunna uträtta något. Besynnerligt att herr Holmberg icke inser detta, då han »bestämt» säger ifrån, »att männen absolut icke kunna bygga samhället moraliskt». Om de styrande männen alltjämt (i enlighet med herr Holmbergs uppfattning) hålla på med att bygga samhället omoraliskt, är det då tänkbart att de politiskt

maktlösa kvinnorna — ens genom högsta grad af nit — skola kunna sköta sedligheten så, att resultatet blir glädjande? Det är nog icke värdt att hoppas på något så underbart.

»Fosterlandet är mer än kvinnosaken», säger en tredje i största allmänhet! Men då den satsen skall klargöras, att fosterlandet far väl af att kvinnorna fara illa, så felas alltid bevisningen. Fosterlandet äro vi ju alla, både kvinnor och män och barn. Hvad som brister för kvinnorna är en brist för det hela. Det är vår plikt och vår rättighet att göra allt hvad vi kunna för vår frågas lösning.

På det beryktade af Ungsvenska förbundet anordnade protestmötet i Stockholm mot den kvinnliga rösträtten kallades kvinnorna »snyltgäster» i den nationella utvecklingen. Må vi alla begagna det tillfälle, som den igångsatta opinionsyttringen erbjuder, att med makt och kraft ropa ut vårt kraf på medborgerliga rättigheter i vårt land. Vi nöja oss icke längre med en ställning, som förväxlas med »snyltgästens».

Låt oss därför göra allt hvad vi kunna för namninsamlingen under de få månader, som återstå. I Stockholm kunna de, som vilja arbeta för saken, anmäla sig å namninsamlingsexpeditionen, Lästmakaregatan 6, 3 tr. Expeditionen är öppen alla hvardagar 3—5, samt måndagar och onsdagar äfven kl. 7—8 e. m. Allm. telefon 227 08.

Anna Kleman.

Beslut om Föreningen Dagnys upplösning.

Vid Föreningen Dagnys extra sammanträde i Stockholm måndagen den 29 sept., hållet under ordförandeskap af fru Agda Montelius, antogs enhälligt det sedan årsmötet hvilande beslutet om Föreningen Dagnys upplösning med detta års utgång. En följd af detta beslut blir Veckotidningen Dagnys nedläggning, sedan den då under sex år utkommit såsom organ för den svenska kvinnorörelsen.

Från ledande håll inom kvinnorörelsen planeras emellertid en ny publikation från och med nästa år.

Kvinnor som befäl och manskap på norska fartyg. De norska kvinnorna äro icke rädda för sjön, praktisk kunskap som båtförare ha många af dem. Nu gäller det den teoretiska utbildningen och examen, som berättigar till befälsplatser. På förfrågan hos försvarsdepartementet, om det kunde anses att något hinder finnes för kvinnor att aflägga de i navigationslagen bestämda examina och att erhålla styrmans- och kaptensfullmakter har svaret blifvit, att departementet ej finner att något hinder kan föreligga härutinnan. Likaså har departementet för handel, sjöfart och industri förklarar, att lagen om sjöfolks inmönstring ej tyckes lägga något hinder i vägen för att kvinnor inmönstras i sjötjänst.

Pellerins Växt-Margarin

ersätter det finaste mejerismör.

Till reglementeringens historia.

Kort efter det den s. k. reglementeringskommittén afgifvit sitt betänkande (dec. 1910) utkom på föranstaltande af den svenska federationsafdelningens styrelse en liten bok, "I reglementeringsfrågan", innehållande kommitténs lagförslag jämte professor J. E. Johanssons reservation mot de kommittémajoritetens förslag, som afsågo särskilda åtgärder mot de s. k. helyrkesprostituerade samt uppspårande af s. k. smittokällor i förening med tvångsbesiktning och tvångsbehandling för smittosam könssjukdom. För att i än vidare kretsar bringa i beaktande de i reservationen framhållna synpunkterna gentemot kommittéförslaget beträffande de s. k. helyrkesprostituerades ställande under lösdrifvarlagen (helyrkesprostitutionens kriminalisering) föranstaltade i våras svenska föreningen för moderskydd och sexualreform ett särtryck af denna del af reservationen, hvilket i broschyrform åtföljde Stockholms Dagblad.

I dagarna har professor Johansson genom en ny bok, *Reglementeringen i Stockholm*, återigen dragit i härnad mot reglementeringssystemet. Han framlägger här i mera sammanträngd form än i det omfattande kommittébetänkandet sina undersökningar rörande systemets verkningar i Stockholm, fullständigade med uppgifter från den tid som förflutit efter det kommittén avslutat sina arbeten. Dessutom belysas en del frågor med material, hämtadt från arbeten af ett par andra af kommitténs medlemmar, doktor Lindblad och professor Möller, samt från diskussionen i Svenska Läkaresällskapet 1912.

I den nu utkomna boken är det enbart den objektive vetenskapsmannen man möter. I den tidigare utkomna reservationen framträdde däremot professor Johansson äfven såsom en de etiska hänsynens och humanitetens tolk.

Bland de undersökningsresultat boken lämnar finner man att besiktningens verksamhet betydligt gått tillbaka sedan 1903. Besiktningarnas antal var detta år 20,849, år 1911 hade det nedgått till 6,625, alltså med två tredjedelar, och detta utan att några olägenheter vare sig i sanitärt eller ordningshänseende därpå kunnat förmärkas. Reglementeringens omfattning vid skilda tider kan dock ingalunda utgöra någon mätare på sedlighets-tillståndet inom hufvudstaden, inte heller har den påverkats af de ekonomiska konjunkturerna, utan den vid olika tidpunkter större eller mindre numerären af anhållna och inskrifna har visat sig bero på sådana tillfälligheter som hur reglementeringen vid olika tidpunkter stått anskrifven i allmänna opinionen, eller på olika byråföreständares olika nit, eller på den större eller mindre tjänstepersonal, som byrån haft till sitt förfogande. — Bland systemets i sanitärt afseende skadligaste verkningar har man att märka den "kvasi-garanti" det erbjuder samt den "stambildning", till hvilket det ger anledning, därigenom att inskrifningen så godt som omöjliggör de prostituerades återvändande till ett hederligt yrke och sålunda förvandlar de "tillfälliga" till "permanenta". Senare iakttagelser ha visat, att det

bland prostitutionsmarknadens köpare finnes en "prostitutionens stadiga kundkrets", hvilkens sanitära samhällsvåd-lighet kan fullt sidoställas med säljarnas.

Men en och annan uppgift, ryckt ur sitt sammanhang, säger föga. Ingen, för hvilken det medicinska utslaget beträffande systemet ställer sig afgörande, bör försumma att taga del af boken.

I ett riksdagsanförande från 1840-talet utlät sig kammarherre L. F. Rääf af Småland: "— — — klokast hafva de folk handlat, som afskilt och utmärkt en prostituerad klass af kvinnor, hvarigenom sederna hos alla de öfriga blifvit oantastade och i helgd hållna", och han beklagar, "att detta icke af ålder hos vår nation vunnit eller troligen någonsin kan vinna häfdens starka inflytande."

Hans farhågor i det fallet kommo dock på skam, ty år 1859 afskildes i Sverige genom en reglementering af prostitutionen en dylik klass af kvinnor, och redan efter trettio år — vid 1889 års riksdag — visade det sig, att systemet vunnit den starkaste häfd för sig. Hugo Tamm inlämnade då en motion om upphäfvande af reglementeringen på den grund, att den var i moraliskt hänseende skadlig, i juridiskt lagstridig och i sanitärt minst sagdt af tvetydig nytta. (Hvilket senare påstående stöddes af en mängd från utlandet hämtade och af läkarespecialister på området gjorda erfarenheter). En Curry Treffenberg bröt äfven sin lans för saken och framhöll eldigt, att den icke vore en sanitär fråga utan en moralisk fråga i första och sista rummet. Och han synade i alla sömmar lösdrifveristadgan; den medgaf visserligen ett inskridande mot otuktlasten och lösaktiga kvinnor, men det stred emot hela den anda, hvori den vore affattad, att den utnyttjades i en organiserad otukts tjänst och att kvinnor, som icke ställde sig prostitutionsreglementet till efterrättelse, behandlades efter den. En Hedlund kämpade äfven vid motionärens sida, företrädesvis förande humanitetshänsynens talan.

Men reglementeringssystemet hade ett starkt försvar och till och med en af våra biskopar omgjordade sig till dess beskärm med både trons sköld och andens svärd. Motionen blef också med en öfverväldigande majoritet afslagen.

Och sedlighetens väktare inom nationen tyckas alltjämt vara lika genomträngda af den oafvisliga pliktföreställningen, att samhällets fysiska och andliga hälsa med nödvändighet kräfver att med alla tjänliga medel hålla en del af landets kvinnor hårdt vid osedligheten och en annan del vid sedligheten. Ty när det t. ex. varit på tal att för oäkta barn införa arfsrätt efter fadern mena de, att detta skulle innebära en allvarsam fara för kvinnornas sedlighet, i det att deras naturliga motståndskraft mot männens förförelse därigenom skulle afsevärdt försvagas. Och när det efter den af reglementeringskommittén verkställda omfattande utredningen af reglementeringssystemets verkningar visade sig, att systemet ingalunda uppfyllde sitt sanitära syfte, ändrade man front och framställde nu förfaringsättet mot de prostituerade berättigadt och oundgängligt hufvudsakligen på grund af deras antisociala lefnadsätt. Men den manliga själfhåfvelsen kulminerade dock i kommitténs slutresultat: att kvinnökönets sedliga ståndpunkt rent-

af skulle påfordra en särskild lag, obehöflig för det manliga könet.

Fanatism och hallstarrighet har hört till de stående tillmälena mot abolitionisterna; kanhända skulle de med visst fog nu kunna tillbakaslungas på reglementeringens skyddsvakt, som slår döförat till för den modernare vetenskapens undersökningsresultat och synes besluten att dö på sin post.

I en förra året utkommen bok af fru Hilda Sachs gjordes en träffande jämförelse mellan trolldoms- och häxprocesserna och våra dagars kamp mot könssjukdomarna. Det är att hoppas, att professor Johansson, när han nu, i likhet med på sin tid Hjärne, upptagit kampen mot obskurantismens makter skall lyckas göra ett slut på det kvinnliga syndabocksväsendet.

Men när en kommande tid en gång ser tillbaka på våra dagars kamp mot reglementeringssystemet lär den nog komma att förundra sig öfver att den kostat icke blott så mycket indignationens trycksvärta utan också så många vetenskapliga undersökningar och lärda mödor. Männe den då inte tycker, att en så erbarmelig institution fått en oförtjänt hederlig begrafning.

Det kan dock dröja länge ännu, innan man får bukt med reglementeringen, denna den största och mest upprörande rättskränkning de s. k. civiliserade samhällena ha att uppvisa.

Det har beträffande professor Johanssons ställning i frågan yttrats, att han varit alldeles för "snäll". Om man än icke kan se någon så särskild "snällhet" i att en man kämpar för sanningens och rättfärdighetens skull, måste det dock för alla, hvilka i den sak han gjort till sin se en fråga af djupaste betydelse, ligga en stor anledning till tacksamhet i att den funnit en så stark och fullgod kämpe. Särskildt ha kvinnorna de största skäl att vara erkännssamma, ty det är dock ytterst denna fråga, som är den afgörande för värdesättande af kvinnan.

Elsa Ek.

Insänd litteratur.

Aktiebolaget Hiertas bokförlag. Stockholm: **Döden**. Af *Maurice Maeterlinck*. Bem. öfvers. af *Hugo Hulthenberg*.

Wahlström & Widstrand, Stockholm: **Reglementeringen i Stockholm**. Af *J. E. Johansson*.

Hugo Gebers förlag, Stockholm: **Hälsa och långt lif genom rationell diet**. Praktiska vinkar angående födan samt nyttan eller skadan af olika födoämnen af *D:r Arnold Lorand*, förf. till "Striden mot ålderdomen". Bem. öfversättning af *A. W.*

Albert Bonniers förlag, Stockholm: **Religio**. En bok om försoning. Af *Viggo Zadig*. — **Den olycklige Henry Percy**. Af *Mathilda Malling*. — **En strid på Defvensö**. Skådespel i fyra akter af *Sigfrid Siwertz*.

Arbeta för namninsamlingen!

Bästa toalettmedel

För att öfvertyga sig, att Salubrin är ett det bästa toalettmedel, behöfs endast försöka det. I Salubrin har man därjämte ett utmärkt medel mot yttre skador och ett giftfritt, kraftigt antiseptiskt medel, om det användes på ett ändamålsenligt sätt.

Salubrin tillhandahålles i Parfym-, Speceri- och Färgaffärer. Par- tilager hos Geijer & C:o, Stockholm.

Vox feminae.

Under denna rubrik sysselsätter sig *The Woman's Bulletin*, de politiskt röstberättigade kaliforniska kvinnornas tidning, med Mrs Ella Flagg Youngs afsägelse af folkskolinspektörsbefattningen i Chicago. För Dagnys läsare bör Mrs Young vara bekant. Vi hade för några år sedan nöjet att framställa hennes bild i vår tidnings spalter i samband med en artikel om henne. Det hör icke till det alltför vanliga, att en kvinna kallas till sådana chefs- och förtroendeposter som fallet varit med Mrs Young. När hon för cirka tre år sedan utnämndes till inspektör öfver alla Chicagos samtliga folkskolor — omfattande 300,000 barn och 6,000 lärare — stod valet mellan henne och fem erfarna och förtjänta män. Utnämningen till en plats som denna sker i Amerika icke efter samma grunder som hos oss, utan ett verkligt förhör anställes inför Chicago "Board of education" med de kandidater, som genom betyg och meriter utsetts bland öfriga medsökande. Mrs Young blef efter en timmes genomgående förhör uppställd af nämnden som enda kandidat och utan diskussion enhälligt vald.

Hennes arbete under dessa år såsom inspektör för Chicago många skolor betecknas såsom särdeles framgångsrikt. En mängd meningsskiljaktigheter, som verkat förlamande på skolväsendet, sägas under hennes kloka ledning ha mildrats och utjämnats. Goda praktiska reformer ha genomförts, och särdeles kraftigt har hon verkat för ett stärkande af bandet mellan skola och hem.

Så kom nu i år underrättelsen om att Mrs Young afsagt sig sitt kräfvande uppdrag.

Att här måste ligga något särskildt bakom var tydligt. Ett så intresseradt, framgångsrikt arbete som Mrs Youngs på detta område skjuter man icke utan vidare ifrån sig.

Mrs Youngs afsägelse var också endast framkallad af de olidliga förhållanden som existerade inom skolrådet, och då hon ansåg att skolväsendet icke såsom det nu var ställdt kunde skötas som det skulle och borde, tvekade hon ej att i det rättas namn draga sig tillbaka från en post, där hon annars varit redo att af lif och själ sätta in alla sina krafter.

Ett faktum var, att Mrs Young vid utöfvandet af sina funktioner vägrat att på något sätt låta sig influeras af politiska konsiderationer. Detta var emellertid hvad man önskade och begärde. För skolråden, med hvilka hon måste samarbeta, stod politiken i första, skolornas bästa i andra rummet. Splittring och slitningar uppstod härigenom i arbetet, hvilket var allt utom befordrande för skolväsendets sak, och Mrs Young kom snart nog under fund med att politiska krafter voro igångsatta för att motverka henne. Under sådana förhållanden var hon fullt redo att offra sin egen ställning och inlämnade sin afskedsansökan.

Men vid den tiden var det nu så, att Chicagos kvinnor blifvit en verklig makt i staten. Illinois hade gjort sina kvinnor till politiska medborgare, deras röster voro att räkna med. Och nu ville ej Illinois' kvinnor att en af dem, som genom erkänd skicklighet nått fram till en plats, där hon framför andra kunde verka för ett all-

mänt godt, skulle skiljas från denna plats genom politiska intriger och orättfärdiga förhållanden.

Kvinnorna använde sittsamlade inflytande, och Mrs Youngs afsägelse blef icke antagen af vederbörande.

Vox feminae hade talat. Illinois' "Equal Suffrage Association", Chicagos "Political Equality League", kvinnornas "Party of Cook county", Chicagos "Woman's Club", kvinnornas "City Club" och ännu många flera liknande kvinnoföreningar i Chicago hade samlat sig i protester mot att Mrs Youngs afsägelse skulle antagas.

Inför detta faktum, kvinnliga väljares kraftigt uttalade önskan, böjde sig till och med Chicagos politiserande partigångare.

Och vinsten blef därigenom icke endast på kvinnornas sida, staden Chicago har fått behålla en folkskolinspektör, som ställer sitt arbete utanför sidoinflytelser och som ej låter sig dragas in i affärer, som ej röra skolorna.

Elpis.

Äggrätter och grönsaker, munkar och missionärer.

Kåserier om mat och hvad därtill hör från det italienska köket

af Cecilia Wærn.

II.

Bönor och ärter förekomma, som vi sett, icke i Karl den stores förordningar, och nämnas icke heller bland "skattepersedlarna" till klostret Saint Germain. Den enda förklaringen är den, att de voro välkända åkerväxter, som odlades till husbehof i klostrets egen hufvudgård, hvars beskrifning gått förlorad. Det är icke möjligt, att de icke förekommo, då de omtalas som stående rätt sent i den latinska litteraturen och tidigt i den medeltida.

Särskildt bönor* förekomma i den romerska kulturen och vid firandet af de romerska och gammallatinska helgonen i former som tyda på uråldriga religiösa och symboliska föreställningar och primitiva anrättningar, så gamla att de med tiden fått sakramental betydelse. Så brukade man vid Florafesten i maj bland folket i cirkus strö ut vicker, lupiner och bönor — som det numera anses som symboler af jordens fruktbarhet och människans alstringskraft. Vid vissa minnesfester till de döda förekommo bönor som offer eller hägn mot det vi kalla spöken. Husfadern gick då vid midnattstid under iakttagande af andra lämpliga formler barfota omkring i huset med svarta bönor i munnen, som han spottade ut nio gånger utan att se åt det hållet. De dödas andar smögo sig då fram osedda, plockade upp bönorna och drogo sina färde — för ett år.

Sådana offer förvandlas ju som bekant ofta med tiden, än i allmosor åt de fattiga, än åter — och det ganska tidigt — i symboliska former af bakverk. Man tänke på

* Åkerbönor eller spritbönor (s. k. "bondbönor" eller "hästbönor"). Trädgårdsbönor infördes långt senare.

våra julgrisar. I min barndom utbjöds på långfredagen på gatorna i London hot cross buns eller fastlagssemlor med ett +-tecken, en tydlig öfverflyttning, enligt de lärde, till kristna bruk af den romerska hedendomens runda offerkakor med solens hjul. På Sicilien, där så många urlatinska bruk dröjt kvar sedan tiden före romarväldet, brukas det ännu i vissa trakter att på de dödas dag dela ut till de fattiga dels bönor, dels aflånga små bröd med ett par lustigt tilltotade "armar i kors", som anses föreställa "själar i paradiset". I Rom förekommer till de dödas dag (2 nov.) en sorts mandelkonfekt i form af bönor, som ännu kallas "fave dei morti". Man lär där äfven äta bönor kokta med ett skinkben. I Palermo åter firas Sankt Hans med att äta så mycket färska hästbönor (fave), man kan sätta i sig — en tydlig reminiscens af den gamla bönskördefesten (d. 1 juni), som beskrifves af Ovidius. Den var redan gammal då och hade blifvit formlös, en svag stämning utan fasta konturer; något äldre än all tid och allt minne om tid, där det dock ute på landet "hörde till" att äta böngröt med fläsk, "människans sunda näring i uråldrig tid".

Böngröt och fläsk — i Sienatrakten var jag en gång för många år sedan gäst hos en greflig familj på en landtlig villa, där jag fördes på besök till bondhustrurna i bondgårdarna. Jag minns två kök, båda med hård på golvet under ett väldigt rökfång, där storgrytan hängde i en bastant kedja. Det ena var stort, där 25 karlar och pojkar med hatten på — gården var stor och fann bruk för alla sina söner och sonsöner — sutto och åto kväll på något, som slevvades upp af kvinnorna ur den väldiga grytan — antagligen således bönsoppa, di magro, den toskanske bondes lifrätt. Det andra var litet och äldre, med gamla vackra grejor och en gammal massaia, skrumpen men klarögd, ensam vid spisen, där hon stod och lyste på något med en antik hänglampa — af bleckplåt, som sedan krokades fast i kanten af rökfånget. I ett af dessa kök, eller kanske ett tredje liknande, ser jag en hög burk eller lerkruka full af gula åkerbönor — med en stor fläskbit och litet vatten i, förklarar kvinnan som står bredvid — hvilken bindes öfver med pergament eller något dylikt och sättes ned bland den heta askan, där den skall stå till kvällen därpå.

Äfven ärter, fast — som det tycks — utan sakramental betydelse, voro sedan gammalt kända och odlade härnere. För att i sammandrag citera Elfving "odlades ärter i Grekland allmänt på Alexander den stores tid, och hos romarna var ärter en viktig kulturväxt. Släkten Piso hade namn därpå". Längre norrut träffar man dess spår i de schweiziska påbyggnaderna från bronsåldern — på grund af de funna ärtornas klotrunda form har man ansett sig böra föra dem till trädgårdsärtorna. I Skandinavien odlades ärter säkert på 1200-talet, ty i Upplandslagen, som vid denna tid författades, nämnas de bland

* Liksom talaren Cicero hade namn af baljväxten Cicer (på eng. chick pea), hvilken äts mycket af romarpöbeln och ännu förekommer här. I Lombardiet är det denna som ätes den andra november. I Toskana bruka de luta den för att få den mörare. Men godt blir det inte ändå — i vår smak.

ASTRID AHLSTRÖM & C:o.
MODEAFFÄR

18 SMÅLANDSGATAN 18, Stockholm. (Vid Norrmalmstorg.)

Rekommenderas

skattepersedlar. Troligen var det på denna tid åkerärter som af menige man odlades“.

“Åkerärterna (*Pisum arvense*, grå eller bruna ärter)”, heter det äfven, “växa vildt i Italien. Trädgårdsärterna (*Pisum sativum*, 'gröna' ärter, med gula, gröna eller gråhvita frön) har man icke funnit i vildt tillstånd. I allmänhet betraktas de som en art för sig, och dennas hemland vore möjligen att söka i norra Indien och de angränsande länderna i väster, som skänkt människan så många andra kulturväxter“ (så långt Elving) — och ornamentmotiv, tillägger kulturhistorikern, den gamla babyloniska och persiska ornamentala faunan och florana, som öfver Mindre Asien nådde Bysans och därifrån på olika vägar spred sig öfver hela Europa. Detta kan tyckas icke strängt hithörande, men allt flätar ihop sig, när man börjar titta litet på den kulturhistoriska väfven. Trådarna löpa jämsides, och den ena drar den andra med sig.

Ärter infördes således i Norden söderifrån — när och hur, veta vi icke; möjligen redan med hemvända vringar eller köpmän, uppför (och utför) de ryska floderna; möjligen icke förrän på 900—1000-talet med de bofasta munk-missionärerna. De blefvo genast så omtyckta, att de redan på 1200-talet voro skattepersedlar, och blefvo med tiden den egentliga svenska vegetabiliska födan, vida viktigare än den äldre kålen.

Om de infördes från Frankrike af munkar, är det icke omöjligt, utan troligt, att dessa jämte fröna och odlings-sättet äfven spridde kunskaper om anrättningen, den i deras hemland gängse rätten *pois au lard* — —. Ärter och fläsk, detta svenskhetens bålverk, skulle således på sin tid ha varit ett lån af den kontinentala europeiska kulturen?

En ung svensk lärd, som jag rådfrågat, framkastar den hypotesen, att den varma punschen i så fall skulle vara en reminiscens af den omtalade glöggen “propter solennitates et infirmos fratres“. Må vara; då denna glögg tydligen härstammar från den romerska *sapa*, fira således de svenska herrarna i så fall en gammal romersk religiös fest, när de om torsdagarna med stor andakt läppja på sin varma punsch.

Ärterna funno sitt egentliga kulinariska hemland redan tidigt i Frankrike. Den medeltida litteraturen, både den lärda och den folkliga, hvimlar af hänsyftningar på dem. När biskopen frågade munkasketen Sankt Jakob, hvarföre han ser friskare och bättre ut än när han var ute i världen, svarar Sankt Jakob: därför att han alltid äter samma mat; ute “*in seculo*“, menar han, ungefär som en modern dietapostel, som låter intervjuas sig, äter man alltid för mycket. “Nå hvad äter du då?” frågar biskopen. “*Satis*“ (tillräckligt), svarar munken. “Ja, men hvad?” — “Jo idag ärter och olja, och i går olja med ärter, och i morgon olja med ärter, och sedan ärter med olja ...“

Ute “i seklet“ var det emellertid *pois au lard*, som förekom, eller ärter och fläsk. När bonden bjöds till kungens bord, åt han vid första omgången så mycket ärter och fläsk, att han hade “*l'estomac fermé*“, när man bjöd den stekta kapunen och alla de andra starkt kryd-

dade och otroligt komplicerade anrättningarna, som utan tvivel sedan följde. Den medeltida matlagningen var minsann allt annat än primitiv. Men vid det franska medeltidsköket får jag nu icke dröja.

För De Gamlas Dag. Under beskydd af H. K. H. kronprinsessan kommer under loppet af november månad att i Konstakademien i Stockholm anordnas en amatörutställning af konst och konstslöjd och handarbeten till förmån för De Gamlas Dag.

De föremål, som äro ämnade att utställas, skola under oktober månad insändas till Akademien för de fria konsterna i Stockholm under vaktmästare Hellmans adress.

Sista inlämningsdagen är den 1:sta november.

Om en person önskar utställa flera föremål, är det önskvärdt, att ett af föremålen skänkes till föreningen De Gamlas Dag.

Om försäljning önskas åtar sig föreningen detta, emot erhållande af 20 % på försäljningssumman.

Namn och adress skola tydligt utsättas å föremålen; på dem som äro afsedda såsom gåfva skall ordet *Gåfva* bifogas, jämte värdet; på dem som skola försälas, orden *Till salu*, jämte priset; på dem som endast äro afsedda såsom utställningsföremål sättes *Utställt*.

De Gamlas Dag vänder sig till alla, kända och okända amatörkonstnärer med en uppmaning om att träda fram och visa hvad de förmå.

Till kvinnorna riktas en särskild vädjan, att samt och synnerligen deltaga, exempelvis med något vackert handarbete.

Anmälningarna om deltagande i utställningen mottagas till den 1:sta november å De Gamlas Dags byrå, Regeringsgatan 9, Stockholm. Rikstel. 126 20. Allm. tel. 148 90.

Föreningsmeddelanden.

Föreningen för kvinnans politiska rösträtt i Stockholm hade tisdagen den 23 sept. ett talrikt besökt möte. Det präglades af stor lifaktighet och särskildt visade sig ett starkt intresse för arbetet med namninsamlingen.

Sammanträdet afslöts med ett intressant föredrag af fru Hilda Sachs om den internationella rösträttskongressen i Budapest.

Kvinnliga kontorist- och expeditföreningen i Stockholm firade onsdagen den 24 sept. sin 10-årsfest i föreningens nya lokal vid Brunkebergsgatan 3. Handverksföreningens festsal, som föreningen disponerar för högtidliga tillfällen, var festligt prydd med flaggor och blommande växter och stämningen var från första stunden den angenämaste. Högtidstalet hölls af professor Knut Kjellberg, som utvecklade ämnet arbetsglädje och festglädje, och föreningens sångkör utförde känsligt och vackert några sånger. Ordföranden fröken Math. Lindgren gaf som inledning en kort öfversikt af K. K. & E. F:s utveckling. Sedan den första delen af programmet var genomgången togo föreningsmedlemmarna de nya klubblokaler i besittning. Där väntade en öfverraskning i form af ett stort porträtt af fröken Lindgren. Under supén hölls en mängd tal, bl. a. af professorkan Montelius såsom representant för Fredrika-Bremerförbundet.

Lofva mig, att nu taga *Sanatogen* regelbundet!

Du har plikter både mot din familj och din omgivning, och du måste därför försöka bibehålla din arbetskraft och energi obruten.

Sanatogen rekommenderas af mer än **18,000 läkare** som ett utmärkt nervstärkande medel.

Använd icke surrogat!

Sanatogen är till salu på alla apotek och i drogaffärer i originalpaket å 50, 100 och 250 gram.

Illustrerade broschyrer med uttalanden af läkare och andra framstående personer sändes hvar och en på begäran gratis och franko från

Sanatogens Generalagentur

Allm. Tel. 63 95.

STOCKHOLM, Kungsgatan 59.

Rikstelefon 12 195.

A. B. Nordiska Kompaniet.

Textilafdelningen Thyra Grafström Stockholm.

Permanent utställning af färdiga och påbörjade arbeten samt material. Råd vid inredning af våningar m. m.

Undervisning

i Italiensk spets- och annan konstsoöm.

Ständigt på lager därtill hörande material:
Svensk, Fransk och Bömisk Spetstråd.
- - - Rikt urval af Spetsmönster. - - -

LEDIGA PLATSER.

Karlshamns folkskola.

En ordinarie folkskollärrinnebefattning vid Karlshamns folkskola förklaras härmed ledig att sökas inom 60 dagar efter första kungörandet häraf i Post- och Inrikes tidningar (den 17 september).

Befattningen tillträdes den 1 januari 1914. Årliga lönen utgör 1,500 kr. jämte 3 ålderstillägg å hvardera 100 kronor efter 5, 10 och 15 års oförvitlig tjänstgöring.

Ansökningar, åtföljda af de i folkskolestadgans § 19 mom. 3 angifna handlingar, insändes till Folkskolestyrelsen i Karlshamn under adress överläroaren Nils Kroon, Karlshamn.

Folkskolestyrelsen.

PLATSSÖKANDE.

(Platssökande få sina annonser införda i Dagny för halva priset eller 7½ öre pr mm.)

Ung flicka

önskar plats i treftigt hem, helst i större samhälle, att under husmoderns ledning deltaga i förekommande göromål. Genomgått kurs i handarbete, väfnad, linnesöm. Medlem af familjen. Lön önskas. Tacksam för svar till »1 nov.», Hälsingborg, p. r.

Ung, elementarbildad flicka

önskar plats i god familj, häst där barn finnes. Något kunnig i linnesöm och väfnad. Villig att undervisa i musik. Svar till »Oktober 1913», Fjugesta p. r.

Bildad tysk dam

(28 år) önskar 1 nov. komma i god svensk familj, helst i stad. Kunnig och duglig i husliga sysslor och trädgårdsarbete. Barnkär. Familjemedlem. Ref. Svar snarast möjligt till Fru Anna Pries, Bisdamitz, b/ Bobbin, Deutschland.

Plats önskas af ung flicka

som barnfröken eller gå frun tillhanda. Något kunnig i matlagning, handarb. och sömnad. Genomgått väfkurs. Betyg och rek. finnas. Svar till »Hösten 1913», Karlstad.

(LEDIGA PLATSER)

En lärarinnebefattning

vid *Burlövs* skoldistrikts småskolor sökes hos skolrådet före den 15 instundande oktober, adress *Arlöv*. Grundlön 750 kr. med ett ålders-tillägg å 100 kr. efter resp. 10, 15 och 20 års oförvitlig tjänstgöring. Arvode för slöjdundervisning 100 kr. Hyres- och eldbrandsersättning 225 kr.

Arlöv i september 1913.

Goth. Mauritzson.
Skolrådets ordförande.

Bildad, hurtig, fullt pålitlig, ej för ung flicka,

skicklig i finare och enklare matlagning, bakning, får plats i familj på större bruk där jungfru finnes. Svar med uppgift om rek. och löneanspråk samt foto. till »Hushållsfröken», Råsunda, p. r., f. v. b.

Sjukvikariat

vid folkskolan vid kyrkan från och med den 16 instundande oktober till terminens slut sökes af kompetent lärare(-inna hos skolrådet i Gudmundrå, adress Kramfors, före den 6 i samma månad. Lön efter 950 kr. samt ersättning för husrum och ved enligt lag och reseersättning intill 25 kr.

Gudmundrå i Västernorrlands län den 15 september 1913.

Skolrådet.

Parfymmer.

Stort och rikhaltigt lager af de utsökt finaste parfymmer från de förnämsta utländska firmor. Kammar, borstar samt finare toalettartiklar.

A. V. Nording,

11 Biblioteksgatan 11.

63 Drottninggatan. 16 Birgerjarlgatan.

Till landsorten mot efterkraf.

Husqvarna Symaskiner

Äro helt och hållet tillverkade inom landet, kunna i afseende på konstruktion, hållbarhet samt lätt och tyst gång icke blott mäta sig med utan öfverträffa äfven de bästa utländska samt äro oomtvistligen billiga i förhållande till sin kvalitet. Köp därför en

Husqvarna Symaskin.

GYNNA ALLTID DAGNYS

ANNONSÖRER!

SAGA

Sveriges förnämsta skol- och premiebibliotek.

En-kronas-böcker för BARN och UNGDOM.

1. *Svenska Folksagor*, efter gamla folksagor berättade för barn af *Fridtjuv Berg*. Första samlingen. Med 86 teckningar af Elsa Beskow, Jenny Nyström och Edv. Forsström. Andra upplagan.
2. *Robinson Kruse*, af Defoe i ny svensk bearbetning af *Henrik Wrånér*. Med 116 teckningar af Gerda Tirén. Tredje upplagan.
3. *Tusen och en natt*, i ny svensk bearbetning af *Anna Wahlenberg*. Första samlingen. Med 53 teckningar af Louis Moe. Andra uppl.
4. *Onkel Toms stuga*, af H. B. Stowe i ny svensk bearbetning af *Amanda Kerfstedt*. Med 96 teckningar af Karl Aspelin. Andra uppl.
5. *Jorden rundt på 80 dagar*, fritt berättad efter Jules Verne af *Henrik Wrånér*. Med 48 teckningar af Edv. Forsström.
6. *Medeltidssagor*, berättade för ungdom af *H. Schück*. Med 77 teckningar af Elsa Beskow.
7. *Svenska Folksagor*, berättade efter gamla folksagor af *Fridtjuv Berg*. Andra samlingen. Med 60 teckningar af Jenny Nyström, Viktor Andrén och Karl Aspelin. Andra upplagan.
8. *Tusen och en natt*, i ny svensk bearbetning af *Anna Wahlenberg*. Andra samlingen. Med 62 teckningar af Louis Moe.
9. *Trojanska kriget*, forngrekiska guda- och hjältesagor, efter de homeriska sagorna berätt. af *Fridtjuv Berg*. Med 71 teckn. af Louis Moe.
10. *Gullivers underbara resor* till lilleputtarnas och jättarnas land. Efter J. Swifts berättad af *Hugo Gyllander*. Med 59 teckningar af David Ljungdahl.
11. *Styrman Hurtig*, fritt berättad efter Fr. Marryat af *Henrik Wrånér*. Med 59 teckningar af Nils Larsson. Andra upplagan.
12. *Franska Sagor*, efter Laboulaye och Perrault berättade af *Hugo Gyllander*. Med 59 teckningar af Jenny Nyström och Hilda Wahlström.
13. *Hunden Tipp och några andra djurhistorier*, berättade af *Henning Wendell*. Med 63 teckningar af Louis Moe m. fl.
14. *Den unge boerhjälten* af August Niemann. Strider, jakter och äfventyr i Transvaal. Fritt berättad af *Hugo Gyllander*. Med 63 teckningar af Carl Printzensköld. Andra upplagan.
15. *Gula Vargen*. En indianhistoria. Efter Anna Erslevs danska original i bemyndigad öfversättning af *Henrik Wrånér*. Med 41 teckningar af G. Stoopendaal.
16. *Booker Washington* och andra *Sagor och berättelser* af *Ellen von Platen*, *Maria Anholm*, *Hugo Gyllander*, *Henrik Wrånér* m. fl. Med många teckningar.
17. *Bröderna Grimms sagor*, berättade af *Hugo Gyllander*, Med 92 teckningar af Jenny Nyström, Gisela Trapp, Louis Moe m. fl.
18. *Hittebarnef*. Bearbetning efter Hector Malot af *Henrik Wrånér*. Med 37 teckningar af Karl Aspelin.
19. *Tomteberättelser* af *Henrik Wrånér*, *Amanda Kerfstedt*, *Aug. Bondeson* m. fl. Med 68 teckningar af V. Andrén, Axel Kulle, Johan Tirén m. fl.
20. *Svenska Sägner*. Äfventyr och berättelser ur vårt lands häfder af *Hugo Gyllander*. Med 78 teckningar af Jenny Nyström, Edv. Forsström m. fl.
21. *Kapten Grants barn*. Efter Jules Verne berättad för Sveriges barn af *Anna Wahlenberg*. Med 45 teckningar af David Ljungdahl.

22. *Tomtesagor* af *Z. Topelius*, *Selma Lagerlöf*, *Helena Nyblom* m. fl. Med 80 teckningar af Albert Edelfelt, Edv. Forsström, G. Ankarcröna m. fl.
23. *Östan och Västan*. Sagor af *W. Hauff* m. fl., bearbetade af *Hugo Gyllander*. Med 49 teckningar af Brita Ellström, Ingeborg Udén och John Bauer.
24. *Selim och Kalulu*. Bearbetning efter H. Stanley af *Henrik Wrånér*. Med 56 teckningar af Louis Moe.
25. *Tomtefars sagor* af *C. Adelsköld*, *Sigrid Elmlad*, *Anna Wahlenberg*, *N. P. Ödman* m. fl. Med 68 teckningar af Gust. Ankarcröna, Edv. Forsström, Ottilia Adelsborg m. fl.
26. *Ja och Nej*. En samling sagor af *Helena Nyblom*. Med 57 teckningar af Ottilia Adelsborg, John Bauer, Louis Moe m. fl.
27. *Två års ferier*, efter Jules Verne berättad af *Alfr. Smedberg*. Med 40 teckningar af Karl Aspelin.
28. *Silfvertornet* jämte andra sagor och berättelser af *Selma Lagerlöf*, *Per Hallström*, *Mathilda Roos* med fl. Med 54 teckningar af Gisela Trapp, D. Ljungdahl, Edv. Forsström m. fl.
29. *Riddarsagor*, efter G. Chausser och Arturssagorna m. fl. samlade och bearbetade af *H. & M. Hulenberg*. Med 42 teckningar af V. Andrén m. fl.
30. *Vildmarkens sagor*, efter W. A. Fraser bearbetade af *Henning Wendell* och *Hugo Gyllander*. Med 40 teckningar af Louis Moe.
31. *I Hönstösa och Halmåkra*. Barnhistorier och folklifsskildringar af *Henrik Wrånér*. Med 50 teckningar af Brita Ellström m. fl.
32. *Diamantäpplet*. En samling folksagor från Flandern, Ungarn och Siebenbürgen, bearbetade af *Louise Zegolson*. Med 43 teckningar af Aina Stenberg.
33. *Buffalo Bill*. Efter öfverste William Codys Buffalo Bill och hans systers uppteckningar. Öfvers. o. bearbetad af *Hugo Gyllander*. Med ett 30-tal teckningar af D. Ljungdahl.
34. *Ädelstenen*. Legender, sagor och sägner af *Henning Wendell* m. fl. Med originalillustrationer af D. Ljungdahl m. fl.
35. *Barndomslandet*. Barndomsminnen af Jultomtens författare och konstnärer. Med deras porträtt och smärre teckningar.
36. *Från Bobinacks land*. En samling sagor och berättelser af *L. E. Björkman*, *Rosa Nordenskjöld* m. fl. Med originalteckningar af Aina Stenberg.
37. *Den siste Mohikanen*. Efter James Fenimore Cooper. Af *Hugo Gyllander*. Med originalillustrationer af D. Ljungdahl.
38. *Svanevit och Rosenröd*. En samling sagor af *Hugo Gyllander*, *Helena Nyblom*, *Henrik Wrånér* och *Ernst Lundqvist* m. fl. Med teckningar af Johan Tirén, D. Ljungdahl, Edv. Forsström m. fl.
39. *Mattias Sandorf*, efter Jules Verne bearbetad af *Alfred Smedberg*. Med illustrationer af Victor Andrén.
40. *Japanska Sagor*. Samlade af *Ida Trotzig*. Med originalteckningar af Kionotu Okuno, O. Yapano och Lisa Berggren.
41. *Prinsen och Tiggargossen* af *Mark Twain*. Bearbetad af *Hugo Gyllander*. Med teckningar af Gerda Tirén.
42. *Sagospel* af *Helena Nyblom*. Med teckningar af Gerda Tirén.
43. *Pärbandet* af *Ellen Lundberg*. Med teckningar af *Aina Stenberg-Masolle*.

Samtliga förestående böcker kosta hvardera i **pappband** endast 1 krona. Önskas de inb. i klotband, är priset 4 kr 25 öre pr ex. På särskild begäran kunna de erhållas i starka, prydliga biblioteksband à 1 kr. 50 öre pr ex. Hvarje bok omfattar omkring 250 sidor och är rikt illustrerad. Innehållet är granskadt af en kommitté af skolmän, hvidan garanti finnes, att böckerna utan risk kunna sättas i händerna på barn och ungdom. Bör därför finnas i alla skol- och sockenbibliotek. Flera af Sagadelarna användas som läseböcker i folkskolor och flickläroverk samt andra bildningsanstalter. För skol- och sockenbibliotek lämnas hög rabatt.

Rekvireras från **Svensk Läraretidnings Förlag, Stockholm C.**

Aug. Magnussons

STOCKHOLM

Nyheter för Hösten och Vintern i

Ylle- & Sidentyger, Dräkt- & Ulstertyger

nu inkomna i större urval än någonsin.

Obs! Profver och modeplanscher gratis och franco. Till hjälp för nöjaktig expediering af profverna torde ungefär angifvas önskad kvalitet och prislägen.

Våra **HÖST-** och **VINTERKATALOGER** nu utkomna:

N:o 1 på färdiga **Dräkter, Kappor, Klänningar, Blusar, Kjolar, Ulstrar etc.**

N:o 2 på **Linne och Trikåvaror**

N:o 3 på **Sybehör och Garneringsartiklar**
sändas gratis och franco.

Största urval i Sverige. Endast goda varor. Billiga priser. Etabl. 1860.

Rösträttsbyrån.

Allm. Tel. 14729. Lästmakaregatan 6, 1 tr. Riks. Norr 600.

Öppen hvardagar 12—5 e. m. Månd. och torsd. äfven 7—8 e. m.

Namninsamlingsbyrån, Lästmakaregatan 6, 3 tr. är öppen hvardagar kl. 3—5 e. m.; Måndagar och onsdagar äfven 7—8 e. m. För anmälan af medhjälpare vid namninsamlingen till kvinnornas opinionsyttring Allm. Tel. 227 08.

Innehållsförteckning.

Dagens nummer innehåller:

Namninsamlingen. En plikt och en rättighet. Af *Anna Kleman*.

Beslut om Föreningen Dagnys upplösning.

Till reglementeringens historia. Af *Elsa Ek*.

Vox feminae. Af *Elpis*.

Äggrätter och grönsaker, munkar och missionärer. II. Af *Cecilia Wärn*.

Insänd litteratur.

Notiser.

Föreningsmeddelanden.

Prenumeration å Dagny sker å närmaste postanstalt eller bokhandel.